

Lejesæd er meget tabsvoldende og fremmes bl.a. af tidlig såning, store mængder kvælstof, tidlig tildeling af kvælstof, sortsvalg og en stor biomasse. Foto: Seges.

I år er der større behov for vækstregulering end normalt

Lejesæd: Der kan være stor forskel på hvedemarkers behov for vækstregulering. Forebyg med den rette gødningsstrategi - undgå meget N tidligt og split tildelingen.

Af Marian Damsgaard Thorsted
specialkonsulent Planteværn, Seges

I 2019 er der særlig grund til at være opmærksom på markernes risiko for lejesæd og behov for vækstregulering.

Sådatoen har stor betydning for lejesædsrisikoen - tidlig såning i efteråret fremmer efterårs-væksten og risikoen for lejesæd. I efteråret 2018 er mange marker sået tidligt, og den gode vækst er

forstærket, da både efteråret og vinteren har været meget varm.

Vækstregulering udføres ved behov i vækststadiet (vs.) 30 (begyndende knæ føles) til vækststadiet 37 (spidsen af faneblad synlig).

Tidspunktet for vs. 30-31 er normalt ultimo april til starten af maj, vs. 32 cirka omkring midten af maj og vs. 37 i sidste halvdel af maj. Om disse vækststadier fremskyndes i 2019, er svært at sige, men muligheden er der, da

5 gode råd

- Brug CropManager.dk til at vurdere lejesædsrisiko
- Hvis behov: Vækstreguler i vs. 30-37
- Brug splitstrategi v. høj lejesædsrisiko
- 0-1 gang vækstregulering i marker med lav-medium risiko for lejesæd
- Undgå at give kraftige marker for meget N tidligt

mange marker lige nu er kraftigt udviklede og allerede i god vækst.

Undgå derfor store mængder kvælstof tidligt, også gylle, da det øger risikoen for lejesæd.

Stor, medium eller lille risiko

Hvis der vurderes at være stor risiko for lejesæd, er en splitstrategi ofte at foretrække, hvor første tildeling sker i st. 30-32 og anden tildeling sker i st. 33-37. Vækstregulering nedsætter graden af lejesæd. Men i marker med meget kraftig tendens til lejesæd vil selv en intensiv strategi ikke altid kunne hindre lejesæd.

Sørg altid for, at afgrøden er i god vækst, når der vækstreguleres. Der må ikke være risiko for

tørkestress eller kølige forhold, som standser væksten omkring sprøjtetidspunktet.

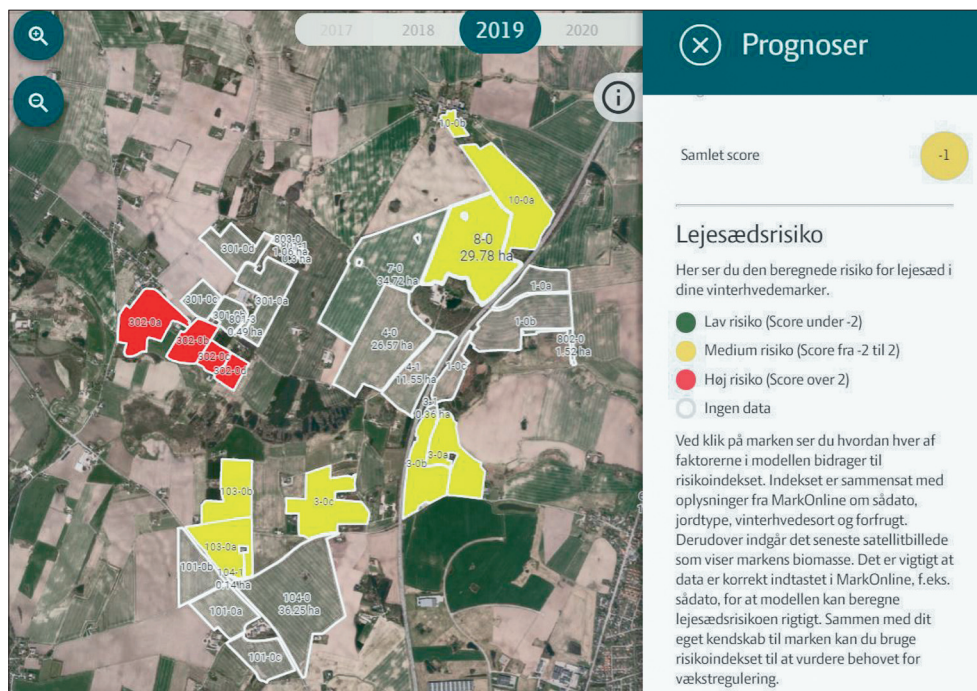
Hvis der vurderes at være medium risiko for lejesæd, vil en enkelt vækstregulering ofte være tilstrækkelig, men behovet kan variere fra 0-2 behandlinger.

Der er også marker, som er sent etableret, eller sorter med lille risiko for lejesæd og uden tildeling af store N-mængder tidligt - og hvor der måske umiddelbart ikke forventes et behov for vækstregulering. I de sent såede marker kan beslutningen om vækstregulering udsættes til vs. 33-37.

Selvom den første halvdel af vækstsæsonen har stor betydning for lejesædsrisikoen, så har den sidste halvdel af vækstsæsonen også stor betydning. Hvis det viser sig, at vi får et tørt forår, så bremses væksten og risikoen for lejesæd mindskes. Tilsvarende vil et vådt forår og en våd sommer fremme risikoen for lejesæd. Når beslutningen om vækstregulering træffes, er vejret i sidste halvdel af sæsonen ikke kendt, og man risikerer at vækstregulere unødigt.

Sortsforskelle

Vækstreguleringsbehovet vil variere fra mark til mark afhængig af sort, såtid, eftervirkning og gødningsstrategi i foråret. Der er også forskel på hvedesorternes lejesædsrisiko. Sorterne Elixer, KWS Nils, Nakskov, Mariboss og Kvium har størst lejesædsrisiko, mens sorterne KWS Lili og Torp har lavest risiko for lejesæd. Andre dyrkede sorter f.eks. Benchmark, Sheriff, Informer, Graham, KWS Zyatt

Figur 2. Billedet viser den beregnede lejesædsrisiko for vinterhvedemarker i CropManager. Røde marker viser høj risiko, gule marker medium risiko og grønne marker lav risiko.

og Ohio ligger midt i, hvor sortsegenskaber i kombination med andre dyrkningsparametre spiller en rolle for risikoen.

Udvikling i biomasse

I figur 1 ses udviklingen af biomasse (grønt plantemateriale) i danske hvedemarker fra efteråret og frem til februar/marts i høstårene 2017-2019. Biomassen er vist som NDVI-biomasseindeks, beregnet ved refleksionsmålinger fra satellit. De viste punkter er gennemsnitsværdier for de hvedemarker i Danmark, der er satellitdata for.

Som det ses i figuren, er der store forskelle på biomassen mellem årene. Ved deadline til denne artikel, var der data frem til 14. februar 2019. NDVI-værdierne for indenværende dyrkningsæson har i de seneste 2-3 måneder ligget på højde med 2016-17, hvor der også

var en meget kraftig vækst i efteråret. Til gengæld afspejler 2017-18 niveauet, at mange marker var sent sået med et lavere biomasse-niveau som resultat.

Vurdér risiko i CropManager

I figur 2 ses et billede fra CropManager.dk som viser lejesædsrisikoen i forskellige vinterhvedemarker, som et beslutningsstøttetværktøj til vækstregulering. De røde marker vurderes at have høj lejesædsrisiko, mens gule marker vurderes at have medium risiko. På billedet er ingen grønne marker, men de har lav lejesædsrisiko.

Grupperingen af markerne sker efter et pointsystem sammensat af faktorer, der har effekt på lejesæd. Nemlig: markens aktuelle biomasse, vinterhvedesort, såtid, jordtype, N-mængde, tildelingstidspunkt for N og eftervirkning. De tre sidstnævnte faktorer er nye og er kommet med i 2019. Data hentes i MarkOnline, og for, at prognosen for lejesæd kan gives bedst muligt, er det vigtigt, at data er ajourført vha. Farm-tracking eller direkte i MarkOnline.

Så brug CropManager.dk til at vurdere lejesædsrisikoen i dine hvedemarker. Ud over at det kan være en hjælp til at vurdere behovet for vækstregulering, kan det også bruges til at prioritere i hvilken rækkefølge markerne skal vækstreguleres.

Eksperten

- Marian Damsgaard Thorsted
- Specialkonsulent Planteværn
- Seges Planteinnovation

Figur 1. NDVI-indeks (for grønt plantemateriale) for vinterhvedemarker i Danmark, efterår-vinter 2016-17, 2017-18 og 2018-19. NDVI-skalaen går fra 0-1, hvor lave værdier er lav biomasse, mens høje værdier er høj biomasse.

